

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 180 (XXIV) — Nr. 81

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 1 februarie 2012

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 1.461 din 8 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale art. 9 alin. (2) lit. h ¹) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali	2–5
★	
Opinie separată	5–7
Decizia nr. 1.515 din 15 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală	8–9
Decizia nr. 1.537 din 6 decembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală și art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor	9–11
Decizia nr. 1.563 din 6 decembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, precum și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare	11–13
Decizia nr. 1.587 din 13 decembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor	13–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 1.461**

din 8 noiembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Antonia Constantin.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, excepție ridicată de Ion Stratu în Dosarul nr. 576/86/2009 al Judecătoriei Suceava și care formează obiectul Dosarului nr. 4.456D/2010 al Curții Constituționale. În temeiul art. 58 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, cauza a fost repusă pe rol, prin Încheierea din 13 octombrie 2011, având în vedere că în urma deliberărilor nu s-a putut constitui majoritatea judecătorilor cerută de art. 51 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 47/1992.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra faptului că autorul excepției a transmis la dosar note scrise, prin care susține neconstituționalitatea textelor de lege criticate și solicită admiterea excepției, precum și o serie de documente referitoare la situația de fapt.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, întrucât regimul juridic instituit prin textele de lege criticate nu afectează drepturile și libertățile invocate de autorul excepției. Arată, în acest sens, că partidele politice își elaborează norme deontologice și procedurale proprii, care reglementează și pierderea calității de membru de partid, precum și contestarea hotărârii de excludere în fața organelor de jurisdicție internă ale partidului, fără să se poată considera că în acest fel ar fi nesocotit dreptul de acces liber la justiție. De asemenea, nici relația dintre încetarea de drept a mandatului de consilier local și pierderea calității de membru al partidului pe listele căruia a fost ales nu este de natură să înfrângă dispozițiile constituționale menționate în motivarea excepției.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 26 octombrie 2010, pronunțată în Dosarul nr. 576/86/2009, **Judecătoria Suceava a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali**, excepție ridicată de Ion Stratu

într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de anulare a unui act administrativ.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 sunt neconstituționale, întrucât prevăd excluderea din partid ca o sancțiune sustrasă controlului judecătoresc. Arată că o măsură luată de un partid politic are efecte deosebit de importante în ceea ce privește funcționarea consiliilor județene sau locale, care sunt obligate să constate că un membru al acestora își pierde mandatul pentru motive ce nu țin de activitatea sa în cadrul instituției sau de încălcarea obligațiilor stabilite în sarcina sa prin funcția publică pe care o ocupă. Susține că sancțiunea intervenită ca urmare a pierderii calității de membru al partidului pe lista căruia a fost ales operează discriminatoriu, nefiind reglementată și în privința parlamentarilor. Precizează că măsura prevăzută de art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 deschide calea abuzurilor la care pot fi supuși aleșii locali de către autoritățile de partid de la nivel central, având în vedere că orice opinie a acestora, diferită de cea a formațiunii politice, poate fi sancționată cu excluderea. Susține că este încălcat și dreptul de asociere, ca urmare a instituirii pentru alesul local a obligației menținerii asocierii într-un singur partid politic pe toată durata mandatului său, cu riscul de a pierde această calitate în cazul părăsirii respectivului partid.

Judecătoria Suceava apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, textele de lege criticate fiind conforme prevederilor din Legea fundamentală invocate de autorul acesteia. Precizează, în acest sens, că dispozițiile art. 16 alin. (3) din Legea nr. 14/2003 se referă la existența unor jurisdicții interne ale partidului, care funcționează potrivit statutului propriu al acestuia, cu atribuții de soluționare a diferendelor interne privind dobândirea și pierderea calității de membru al partidului politic respectiv, și că organizarea și activitatea partidelor politice sunt guvernate de norme juridice proprii, respectând ordinea de drept și principiile democrației. Cât privește prevederile art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004, menționează că stabilesc o cauză de încetare a mandatului de consilier județean sau local ca o consecință a pierderii calității de membru al partidului sau al organizației minorității naționale pe lista căruia a fost ales, indiferent de motivul acestei pierderi, această calitate fiind chiar cea care a asigurat dobândirea mandatului respectiv.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise și documentele depuse la dosarul cauzei, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 25 din 17 ianuarie 2003, precum și cele ale art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 912 din 7 octombrie 2004, modificată și completată prin Legea nr. 249/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 27 iunie 2006. Textele de lege criticate au următorul cuprins:

— Art. 16 alin. (3) din Legea nr. 14/2003: „(3) *Dobândirea sau pierderea calității de membru al unui partid politic este supusă numai jurisdicției interne a partidului respectiv, potrivit statutului partidului.*”;

— Art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004: „(2) *Calitatea de consilier local sau de consilier județean încetează de drept, înainte de expirarea duratei normale a mandatului, în următoarele cazuri: (...)*

h¹) pierderea calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărei listă a fost ales.”

În opinia autorului excepției, sunt nesocotite următoarele dispoziții din Legea fundamentală: art. 16 alin. (1) care consacră principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, art. 21 alin. (1) și (2) privind accesul liber la justiție, art. 30 alin. (1) care consacră inviolabilitatea libertății de exprimare, art. 40 alin. (1) sub aspectul libertății de asociere și art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. De asemenea, sunt invocate prevederile cuprinse în Declarația Universală a Drepturilor Omului la art. 20 alin. (2) potrivit căreia „*Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație*” și ale art. 21 alin. (2), în temeiul căreia „*Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice din țara sa*”. Autorul excepției susține că sunt încălcate și prevederile art. 47 — *Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil* și ale art. 48 — *Prezumpția de nevinovăție și dreptul la apărare* din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că s-a mai pronunțat asupra constituționalității textelor de lege ce formează obiect al excepției de față, prin prisma unor critici similare și prin raportare la aceleași prevederi din Constituție și din celelalte documente internaționale, după cum urmează:

I. Cu privire la dispozițiile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003:

Prin mai multe decizii, instanța de contencios constituțional a analizat prevederile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 din aceeași perspectivă învederată și în cauza de față, a pretinsei afectări a mandatului de consilier local prin pierderea calității de membru al partidului pe listele căruia a fost ales, ca urmare a excluderii din partid ca sancțiune ce nu poate fi contestată în fața instanțelor judecătorești. Printre acestea poate fi menționată Decizia nr. 952 din 25 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 17 august 2009, prin care Curtea a conchis că partidele se organizează și funcționează pe baza unor norme proprii, adoptate după o procedură proprie, cu o jurisdicție proprie recunoscută de lege, astfel că nu se poate admite teza încălcării liberului acces la justiție.

De asemenea, prin Decizia nr. 197 din 4 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 2 aprilie 2010, Curtea a observat că „partidele politice sunt grupări asociative care funcționează pe baza statutelor proprii care conțin reguli create și acceptate de membrii lor” și că „instanțele judecătorești nu sunt legitimate să exercite funcția de înlăptuire a justiției în ceea ce privește actele de încălcare a

disciplinei interne din cadrul partidelor politice, deoarece răspunderea în materie nu este reglementată prin norme juridice de drept comun, ci prin norme de etică și deontologie proprii, pe care membrii acestora s-au angajat să le respecte încă din momentul în care, în mod liber consimțit, au aderat la acest tip de asociații cu caracter politic”. Curtea a constatat că „este firesc ca răspunderea disciplinară a membrilor partidului să fie stabilită de către organisme interne, acestea fiind singurele care pot aprecia, în funcție de ideologia care direcționează acțiunile partidului, în ce măsură comportamentul membrilor acestuia este compatibil cu normele statutare care conturează rolul concret pe care acesta și-a propus să îl aibă în viața politică și socială a țării și dacă acest comportament este conform cu modalitățile specifice de acțiune agreate de fiecare partid, și, implicit, de fiecare dintre membrii acestuia”. În acest context, Curtea a apreciat că „invocarea prevederilor constituționale și convenționale, precum și a celor din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene referitoare la dreptul la un proces echitabil și la respectarea prezumpției de nevinovăție nu este relevantă în cauză, acestea fiind pertinente doar în legătură cu existența unui proces pe rolul unei instanțe de judecată, în sensul art. 126 alin. (1) din Legea fundamentală”.

Distinct față de cele statuate prin deciziile citate, care își mențin valabilitatea și în cauza de față, Curtea reține următoarele:

Spre deosebire de alte forme de asociere, regimul juridic al partidelor politice este de ordin constituțional — art. 8 și 40 din Legea fundamentală, dezvoltat în legea lor organică nr. 14/2003. Prin Constituție sunt exprimate juridic scopurile partidelor politice și coordonatele în care acestea se pot organiza și funcționa. Așa cum sunt definite în art. 1 din Legea nr. 14/2003, partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței lor politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție.

În ceea ce privește natura juridică, ele sunt persoane juridice de drept public. Caracteristica esențială a acestora o reprezintă existența unei ideologii comune, pe care și-au însușit-o toți membrii acestora, a unei doctrine la care toți membrii lor au aderat în mod conștient și voluntar, în lipsa oricărei constrângeri. Decizia înscrierii într-un anumit partid are ca izvor exclusiv convingerea intimă a fiecăruia dintre membri că politica promovată de respectivul partid constituie cea mai inspirată și mai eficientă modalitate de acțiune în viața socială și politică a țării. Dar, odată cu dobândirea calității de membru de partid, cetățeanul își asumă și obligația statutară de a respecta disciplina internă a partidului. Or, această obligație și-o asumă cunoscând rigorile instituite de statutul partidului și fiind conștient de consecințele pe care le poate atrage nerespectarea acesteia, cea mai drastică dintre acestea fiind excluderea din partid.

În principiu, pierderea calității de membru al unui partid politic se produce fie în mod voluntar, prin demisie, fie prin excludere, ca sancțiune hotărâtă și aplicată de către organismul statutar stabilit în mod expres în acest scop.

În cea de-a doua ipoteză, cea a excluderii, pierderea calității de membru poate interveni în situația în care persoana în cauză a încălcat prevederile statutului ori hotărârile organismelor de conducere ale partidului sau când a săvârșit abateri grave de la disciplina partidului, inclusiv prin acțiuni ori declarații publice împotriva hotărârilor luate prin vot de organismele de conducere ale partidului la toate nivelele sau împotriva conducerii partidului la toate nivelele. Asemenea cazuri este evident că pot fi analizate numai de organele specifice ale partidului, acestea fiind singurele în măsură să aprecieze dacă și în ce măsură membrul de partid se face vinovat de nerespectarea disciplinei interne și dacă această nerespectare este de natură să conducă la excluderea sa din partid. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea reține că funcția definitorie a instanțelor

judecătorești este aceea de a veghea la respectarea legii, termenul „lege” fiind înțeles în sens larg, nu doar ca actul emis de Parlament cu acest titlu, ci ca orice act cu caracter normativ, care are, așadar, un conținut juridic (ordonanțele emise de Guvern în baza delegării legislative, hotărârile date de acesta în aplicarea legii, ordinele și instrucțiunile miniștrilor, precum și orice alt act administrativ cu caracter normativ emis de un organ al statului, autorități administrative centrale sau locale). Or, normele cuprinse în statutele partidelor politice nu au natură juridică, în sensul arătat, ci reprezintă reguli de conduită internă a căror respectare este necesară pentru buna funcționare a partidului ca structură asociativă. Acesta este motivul pentru care instanțele judecătorești nu au competența de a cenzura hotărârile organelor de așa-numită „jurisdicție internă” a partidelor, hotărâri care au caracter de acte politice, emise în baza unor norme proprii statutelor acestora. Partidele pot sta în justiție, dar ca entități de sine stătătoare, ca părți în diferite procese. Totodată, legiuitorul a impus necesitatea intervenției instanțelor judecătorești cu prilejul verificării îndeplinirii condițiilor cerute pentru constituirea legală a partidelor politice, acestea dobândind personalitate juridică de la data rămânării definitive și irevocabile a hotărârii Tribunalului București sau, după caz, a Curții de Apel București, privind admiterea cererii de înregistrare. Pe parcursul funcționării însă partidele politice se bucură de autonomie, acordată de lege tocmai în scopul atingerii rolului constituțional pe care acestea trebuie să îl îndeplinească. De aceea, instanțele nu pot analiza problema relației dintre partide și membrii lor, care este guvernată de reguli statutare valabile exclusiv în interiorul partidului ca structură asociativă, fiind exterioare ansamblului normativ național.

De asemenea, excluderea mai poate fi consecința condamnării la o pedeapsă privativă de libertate sau a interzicerii exercitării drepturilor politice sau cetățenești, prin hotărâre judecătorească definitivă ori, de exemplu, a dovedirii calității de colaborator sau lucrător al fostei Securități, tot pe cale judecătorească. În asemenea cazuri, motivele sunt strict obiective, organele de disciplină internă nefăcând altceva decât să ia act de situații care au fost deja constatate și tranșate în mod definitiv de instanțele judecătorești, o eventuală intervenție ulterioară a acestora nemaifiind, în mod evident, necesară.

Totodată, statutele partidelor prevăd reguli procedurale care asigură membrilor lor dreptul la opinie și dreptul de a se apăra, oferindu-le posibilitatea de a da explicații în fața organelor de disciplină referitoare la faptele ce pot fi considerate abateri sancționabile.

Ținând cont de toate aceste considerații, nu se poate reține contrarietatea prevederilor de lege criticate cu dispozițiile constituționale care consacră dreptul de acces liber la justiție.

II. În ceea ce privește prevederile art. 9 alin. (2) lit. h1) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali:

Curtea a reținut, prin Decizia nr. 915 din 18 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 773 din 14 noiembrie 2007, că „au ca finalitate prevenirea migrației politice a aleșilor locali de la un partid politic la altul, asigurarea unei stabilități în cadrul administrației publice locale, care să exprime configurația politică, așa cum aceasta a rezultat din voința electoratului”. Totodată, prin aceeași decizie, Curtea a constatat că textul criticat „nu conține prevederi contrare dispozițiilor art. 16 din Constituție, acesta aplicându-se deopotrivă consilierilor locali sau județeni care și-au pierdut calitatea de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale, fără niciun fel de privilegii sau discriminări”.

Prin Decizia nr. 1.167 din 11 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 3 ianuarie 2008, Curtea a reținut că noul caz de încetare de drept a mandatului de consilier local sau de consilier județean, înainte de expirarea duratei normale a acestuia, prevăzut de dispozițiile art. 9 alin. (2)

lit. h1) din Legea nr. 393/2004, reprezintă „o consecință a dispozițiilor art. 8 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora partidele politice contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor. Electoratul acordă votul său unei persoane, pentru a îndeplini o funcție publică la nivelul administrației locale, în considerarea programului politic al partidului din rândurile căruia face parte la momentul alegerii și pe care această persoană urmează să îl promoveze pe perioada mandatului său de consilier local sau județean. De vreme ce alesul local nu mai este membru al partidului pe listele căruia a fost ales, înseamnă că nu mai întrunește condițiile de reprezentativitate și legitimitate necesare îndeplinirii programului politic pentru care alegătorii au optat. Prin urmare, nu se mai justifică menținerea acestuia în funcția publică. Altfel spus, pierderea calității de membru al unui partid politic pe a cărui listă a candidat și a fost ales de corpul electoral are drept consecință și pierderea calității de consilier local sau consilier județean. Din această perspectivă nu are așadar importanță dacă pierderea calității de membru al partidului politic are loc ca urmare a demisiei sau a excluderii”.

Tot astfel, prin Decizia nr. 779 din 1 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 5 august 2008, referitor la susținerile autorilor excepției privind aplicarea regulilor mandatului reprezentativ și, implicit, a dispozițiilor art. 69 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora „Orice mandat imperativ este nul”, și aleșilor locali, nu numai parlamentarilor, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile de lege criticate nu contravin normei fundamentale invocate, „mandatul reprezentativ caracterizând statutul senatorilor și al deputaților, consilierii locali sau județeni și parlamentarii fiind supuși unor reguli distincte, specifice fiecăreia dintre aceste două categorii”.

În fine, prin Decizia nr. 273 din 24 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 243 din 13 aprilie 2009, Curtea a constatat că, în condițiile actualului sistem electoral, regimul alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale, și anume pentru consiliul local și pentru consiliul județean, este diferit de cel al alegerilor parlamentare, în sensul că numai acesta din urmă se caracterizează prin scrutin uninominal, în timp ce consiliile locale și consiliile județene se aleg pe baza scrutinului de listă. Ca atare, „cetățenii, prin votul lor, exprimă opțiuni între diversele programe politice ale partidelor care participă la scrutinul electoral și mai puțin cu privire la candidați, în considerarea calităților și a meritelor acestora, sau a unor promisiuni pentru care nu au rezerve să le facă în perioada campaniilor electorale”. Așadar, votul alegătorului exprimă opțiunea pentru programul unui partid și nu pentru un anumit candidat. Totodată, Curtea a observat că a accepta ca un consilier local, care în timpul exercitării mandatului părăsește partidul pe a cărui listă a candidat și a fost ales, să își păstreze pe mai departe statutul de ales local ar însemna să se modifice configurația politică a consiliului local, configurație stabilită tocmai ca urmare a votului exprimat de cetățeni.

În plus față de cele deja reținute prin deciziile menționate, Curtea observă că încetarea de drept a mandatului de consilier local sau județean are loc odată cu pierderea calității de membru al partidului pe listele căruia a fost ales, indiferent de motivul care a condus la pierderea acestei calități, respectiv demisie sau excludere. Textul de lege criticat nu distinge între aceste două ipoteze, întrucât ambele au ca rezultat, așa cum a arătat deja Curtea Constituțională în jurisprudența sa, pierderea legitimității și reprezentativității conferite alesului local de însăși calitatea sa de membru al partidului a cărui platformă electorală s-a angajat, față de comunitatea care i-a acordat voturile sale, să o promoveze din poziția sa de ales local.

În ceea ce privește susținerea în sensul că mandatul de consilier ar trebui să înceteze doar atunci când calitatea de membru de partid a fost pierdută prin demisie, deci în mod voluntar, în cazul excluderii din partid propunându-se ca alesul

local să își continue mandatul ca independent, Curtea constată că raționamentul care stă la baza unei asemenea considerații se limitează la a aduce în discuție riscul ca decizia de excludere să fie luată în mod arbitrar și discreționar, pornind aprioric de la reaua-credință a organelor de disciplină internă care stabilesc și aplică sancțiunea și ignorând faptul că partidele reprezintă organisme esențialmente democratice, fondate pe libera asumare a idealurilor lor de către toți membrii acestora. În situația în care, în urma pierderii calității de membru al partidului, s-ar păstra mandatul de ales local, compoziția politică a consiliului local ar fi modificată prin voința reprezentanților aleși, ceea ce nu este permis. Pierderea calității de membru de partid a consilierului local sau județean, indiferent de cauză, atrage revocarea mandatului acestuia înainte de expirarea de drept. Păstrarea calității de consilier local sau județean în ipoteza în care acesta nu mai aparține partidului pe lista căruia a fost inițial

ales ar echivala cu convertirea respectivului mandat într-un mandat de independent sau aparținând, eventual, altui partid politic în care consilierul s-a înscris ulterior. Or, în condițiile actualului sistem electoral ce prevede scrutinul de listă pentru alegerea consilierilor locali și județeni, această ipoteză nu poate fi acceptată, deoarece mandatul în exercițiu, astfel continuat, nu mai corespunde voinței inițiale a electoratului, care a acordat votul său unui candidat în considerarea partidului pe care, la acel moment, îl reprezenta.

De asemenea, încetarea de drept a calității de consilier local sau de consilier județean, în asemenea situații, are ca urmare ocuparea mandatului de către cel declarat supleant pe lista acelui partid.

În concluzie, Curtea constată că textele de lege criticate nu contravin dispozițiilor constituționale invocate de autorul excepției.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, excepție ridicată de Ion Stratu în Dosarul nr. 576/86/2009 al Judecătoriai Suceava.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 8 noiembrie 2011.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

★

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția majoritară pronunțată prin Decizia nr. 1.461 din 8 noiembrie 2011, de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 și ale art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali, apreciem că excepția ar fi trebuit admisă, iar textele criticate declarate neconstituționale, pentru încălcarea prevederilor art. 21 alin. (1) și (2) din Legea fundamentală, care consfințesc dreptul oricărei persoane de acces liber la justiție.

I. În ceea ce privește dispozițiile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, potrivit cărora „dobândirea sau pierderea calității de membru al unui partid politic este supusă numai jurisdicției interne a partidului respectiv, potrivit statutului partidului”, instanța de contencios constituțional, analizând aceeași excepție și cu alte prilejuri, din perspectiva unor critici similare sau chiar identice¹⁾, a respins-o ca neîntemeiată, cu motivarea că: „instanțele judecătorești nu sunt legitimate să exercite funcția de înfăptuire a justiției în ceea ce privește actele de încălcare a disciplinei interne din cadrul partidelor politice, deoarece răspunderea în materie nu este reglementată prin norme juridice de drept comun, ci prin norme de etică și deontologie proprii, pe care membrii acestora s-au angajat să le respecte încă din momentul în care, în mod liber consimțit, au aderat la acest tip de asociații cu caracter politic”. Prin urmare, „este firesc ca răspunderea disciplinară a membrilor

partidului să fie stabilită de către organisme interne, acestea fiind singurele care pot aprecia, în funcție de ideologia care direcționează acțiunile partidului, în ce măsură comportamentul membrilor acestuia este compatibil cu normele statutare care conturează rolul concret pe care acesta și-a propus să îl aibă în viața politică și socială a țării și dacă acest comportament este conform cu modalitățile specifice de acțiune agreate de fiecare partid, și, implicit, de fiecare dintre membrii acestuia.”

Fără a contesta în vreun fel cele reținute de Curte prin Decizia nr. 197 din 4 martie 2010, trebuie făcute câteva precizări și clarificări după cum urmează:

1. Potrivit art. 40 alin. (1) din Constituția României, „Cetățenii se pot asocia liber în **partide politice**, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere”.

Libera asociere presupune însă un cumul de drepturi și obligații, atât pentru formele (structurile) asociative, cât și pentru membrii acestora.

Este evident că un cetățean român nu poate fi primit într-un partid politic dacă respectivul partid nu îl acceptă, nefiind relevante motivele pentru care respectivul partid nu îl acceptă.

Sub acest aspect, la dobândirea calității de membru al unui partid politic apare mai pregnant dreptul de apreciere al partidului, în raport cu dreptul de asociere al cetățeanului, aprecierea fiind, așadar, una exclusivistă, ceea ce presupune

¹⁾ A se vedea în acest sens Decizia nr. 952 din 25 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 17 august 2009, sau Decizia nr. 197 din 4 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 2 aprilie 2010.

ca nu poate fi cenzurată de nicio altă entitate decât respectivul partid.

Cu totul altfel stau însă lucrurile în cazul pierderii calității de membru al unui partid politic. Odată dobândită calitatea de membru al unui partid politic, cetățeanul capătă drepturi, inclusiv acela de a fi susținut de partid la accederea într-o funcție eligibilă (parlamentar, președinte de consiliu județean, primar sau consilier local), fiind ținut, totodată, să respecte statutul partidului și, în special, apreciem noi, ideologia partidului din care face parte și pe care îl reprezintă într-o instituție publică, în calitate de parlamentar sau ales local.

A ignora obligația alesului local de a susține interesele partidului în consiliul local înseamnă *de facto* a minimaliza rolul pe care Constituția și legea îl acordă partidelor politice la formarea și funcționarea autorităților publice.

Potrivit art. 8 alin. (2) din Constituția României, partidele politice se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației.

În materializarea și concretizarea conceptului constituțional, Legea partidelor politice nr. 14/2003 statuează că „partidele politice sunt asociații cu caracter politic ale cetățenilor români cu drept de vot, care participă în mod liber la formarea și exercitarea voinței politice, îndeplinind o misiune publică garantată de Constituție. Ele sunt persoane juridice de drept public” (art. 1 din lege).

Potrivit art. 2 din lege, „prin activitatea lor, partidele politice promovează valorile și interesele naționale, pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă cu candidați în alegeri și la **constituirea unor autorități publice** și stimulează participarea cetățenilor la scrutinuri, potrivit legii”.

În acest sens și Curtea, prin Decizia nr. 197 din 4 martie 2010, a observat că „partidele politice sunt grupări asociative care funcționează pe baza statutelor proprii care conțin reguli create și acceptate de membrii lor”.

Toate aceste prevederi constituționale și legale dau astfel expresie rolului și locului partidelor politice în cadrul democrației constituționale din România.

2. Potrivit art. 9 din Legea partidelor politice nr. 14/2003, fiecare partid politic trebuie să aibă statut și program politic proprii, iar statutul fiecărui partid politic, întocmit în conformitate cu prevederile art. 10 din lege, trebuie anexat obligatoriu (art. 18 din lege) la cererea de înregistrare a partidului politic, depusă la Tribunalul București.

Este evident că, în caz de admitere a cererii de înregistrare, statutul respectivului partid capătă forță obligatorie potrivit legii, iar nerespectarea acestuia poate constitui motiv de aplicare a sancțiunilor prevăzute în respectivul document, dintre care cea mai gravă fiind sancțiunea excluderii din partid și singura care produce efecte juridice în planul calității de ales local.

Cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 197 din 4 martie 2010, deși sunt corecte, nu rezolvă fondul problemei, și anume încălcarea de către dispozițiile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 a prevederilor constituționale cuprinse în art. 21 alin. (1) și (2).

Stabilirea răspunderii disciplinare a membrilor partidului de către organisme interne este, în opinia Curții, justificată de faptul că numai acestea pot aprecia, în funcție de ideologia care direcționează acțiunile partidului, [...]2)

Este însă incontestabil că respectarea normelor statutare asupra cărora Tribunalul București s-a pronunțat deja cu ocazia admiterii cererii de înregistrare a partidului politic este obligatorie nu numai pentru membrii partidului, ci, în egală măsură, și pentru organele statutare ale partidului.

În atare împrejurare, textul art. 16 alin. (3) din lege, astfel cum a fost redactat, „dobândirea sau pierderea calității de membru al unui partid politic **este supusă numai jurisdicției**

interne a partidului respectiv, potrivit statutului partidului, se constituie într-un fel de neprire pentru orice fel de cerere adresată justiției, inclusiv aceea de a constata încălcarea de către organele statutare ale partidului a propriului statut.

Prin urmare, este lăsată la latitudinea exclusivă a organelor statutare ale partidului aplicarea oricărei sancțiuni, inclusiv excluderea din partid, chiar cu încălcarea propriului statut, fără teama că această încălcare ar putea fi cenzurată de către instanță. Primind o astfel de cerere, prin care se contestă, de exemplu, legalitatea excluderii din partid, instanța, chiar dacă ar observa că au fost încălcate flagrant înseși procedurile statutare, nu poate decât să respingă cererea ca inadmisibilă, nefiind competentă material să o judece.

În acest fel sunt încălcate în mod flagrant dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, întrucât cererea unei astfel de persoane nu poate ajunge niciodată să fie examinată de un judecător imparțial și independent.

Se încălcă de altfel și plenitudinea de judecată a instanțelor judecătorești, în acord cu prevederile art. 126 alin. (1) din Constituție, și nu poate fi primit argumentul că, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, „Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”.

Dispozițiile constituționale ale art. 126 alin. (2) sunt în sensul că prin lege se stabilește competența (materială sau teritorială) a instanțelor judecătorești și nu în sensul că asupra unui diferend nicio instanță nu este competentă să se pronunțe. Chiar dacă prin legea specială competența materială de soluționare a unei cauze este atribuită altor organe (celor cu atribuții jurisdicționale, de exemplu), soluțiile acestora, **fără excepție**, pot fi contestate în justiție, respectându-se astfel dreptul de acces liber la justiție.

3. Având în vedere **statutul** pe care partidele politice îl au, potrivit art. 1 teza a doua din lege — „**persoane juridice de drept public**” —, și ținând seama și de faptul că, potrivit art. 2 din lege, „participă cu candidați în alegeri și la **constituirea unor autorități publice**”, a lăsa în afara controlului judecătoresc cel puțin respectarea de către organele de decizie ale partidelor a propriilor statute înseamnă a nega drepturile și libertățile cetățenești prevăzute ca atare de Constituție, lăsând astfel loc abuzurilor de drept.

II. În ceea ce privește dispozițiile art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali, trebuie precizat că acestea au fost introduse prin Legea nr. 249/2006³), cu motivația că printr-o astfel de reglementare se urmărește limitarea sau chiar interzicerea migrației politice în rândul aleșilor locali.

Această dispoziție legală este însă susceptibilă de unele critici.

1. Prima dintre critici are în vedere faptul că introduce un anumit compromis între o relație obiectivă, ce se stabilește între corpul electoral și cel ales, și una subiectivă, ce a luat naștere anterior între cel ales și partidul care l-a promovat în alegeri.

Prin urmare, trebuie stabilit dacă un partid politic poate să înfrângă voința electoratului atunci când interesele sale o cer, apelând la o soluție extrem de simplă — excluderea consilierului local din partid, fără ca măsura excluderii să poată fi cenzurată de instanța de judecată.

Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să reamintim că potrivit art. 120 alin. (1) din Constituția României „administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, **autonomiei locale** și deconcentrării serviciilor publice, iar potrivit art. 121 alin. (1) din Legea fundamentală, „autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, sunt consiliile locale **alese și primarii aleși**, în condițiile legii”. Pe de altă parte, din interpretarea sistematică a prevederilor Legii partidelor politice nr. 14/2003 nu se poate întrezări nicio concluzie din care să reiasă că partidele politice au vreun rol în funcționarea administrației publice locale.

2) A se vedea motivarea din Decizia nr. 197 din 4 martie 2010, redată mai sus.

3) Potrivit art. 9 alin. (2) lit. h¹), calitatea de consilier local sau de consilier județean încetează de drept înainte de expirarea duratei normale a mandatului în cazul: „pierderii calității de membru al partidului politic sau al organizației minorităților naționale pe a cărei listă a fost ales”.

Este adevărat că, potrivit art. 8 alin. (2) din Constituția României, partidele politice „contribuie la definirea și exprimarea voinței politice a cetățenilor...”, însă acest rol nu poate fi extins și la deciziile pe care organele alese ale administrațiilor publice locale urmează să le adopte, pentru că altfel imixtiunea partidelor politice în funcționarea administrației publice locale ar conduce la încălcarea unor principii constituționale, printre care și cel al autonomiei locale.

Partidele politice au un rol esențial în constituirea organelor de conducere ale administrației publice locale, prin promovarea și susținerea candidaților în alegerile locale, însă odată aleși acești candidați sunt reprezentanții comunității locale și nu ai unui partid politic. Ei se bucură de privilegiul ingraturității față de partidul care i-a promovat în alegeri, datorită faptului că după data validării îndeplinesc o funcție publică în virtutea unui jurământ care face abstracție de orice apartenență la un partid politic sau la o organizație a cetățenilor aparținând unei minorități naționale⁴).

Dispozițiile art. 37 din Constituție, care prevăd dreptul de a fi ales, trebuie coroborate și cu cele ale art. 15 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora „cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”, astfel încât alesul local trebuie să beneficieze și de dreptul de a își exercita netulburat funcția în care a fost ales prin votul electoratului.

Această concluzie derivă cu prisosință din prevederile constituționale care, stabilind dreptul de vot și dreptul de a fi ales, nu limitează în niciun fel exercitarea mandatului de consilier local sau județean.

2. Mergând pe același raționament, este lesne de observat că prevederile art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 încalcă și dispozițiile constituționale ale art. 53, întrucât instituirea unui caz de încetare a mandatului unui consilier local sau județean înainte de expirarea duratei normale a acestuia aduce o gravă atingere dreptului de exercitare a mandatului, fără ca această restrângere să derive din necesitatea protejării unuia dintre interesele generale enumerate în acest text constituțional.

Răspunzând unor astfel de critici, Curtea Constituțională, pornind de la dispozițiile art. 8 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora „Partidele politice [...] contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor”, a concluzionat că cel ales este dator să pună în practică programul politic al partidului din rândurile căruia făcea parte în momentul alegerii, iar dacă această calitate se pierde nu se mai justifică menținerea acestuia în funcția publică.⁵)

Adoptând o astfel de poziție, Curtea Constituțională nu ține seama de distincția ce trebuie făcută între rolul pe care trebuie să îl aibă partidul politic în alegeri și după încheierea acestora. Așa cum am arătat deja, rolul partidului se manifestă din plin în campania electorală, fiind decisiv în promovarea și susținerea candidaților, iar potrivit legii⁶) participă la constituirea unor autorități publice (în speță consiliile locale). În urma validării candidaturii la funcția de consilier local sau județean, rolul partidului politic trebuie să înceteze întrucât consilierul local sau județean este în slujba comunității.

Pe lângă faptul că se permite o imixtiune nejustificată a partidului în activitatea consiliilor locale sau județene se validează *de facto* și „mandatul imperativ” care este interzis de Constituție [art. 69 alin. (2)] în cazul parlamentarilor. Chiar dacă o astfel de interdicție nu se regăsește în Constituție și în ceea ce privește mandatul aleșilor locali, mandatul imperativ nu este acceptat ca atare în nicio legislație.

Judecător,
Petre Lăzăroiu

3. Prevederile art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 introduc un tratament juridic diferit între consilierul județean sau local și primar, în sensul că aleșilor locali în funcția de consilier le poate înceta mandatul nu numai în caz de demisie (ca manifestare a propriei voințe), ci și în caz de excludere din partid, în timp ce mandatul primarului încetează înainte de termen numai în caz de demisie, adică în caz de manifestare a propriei voințe.

Din moment ce atât consilierii locali și județeni, cât și primarii sunt promovați în alegeri de către același partid politic, și numai unii (aleșii locali) își pierd funcția ca urmare a excluderii din partid, se pune întrebarea firească dacă raționamentul Curții exprimat până în prezent se mai justifică sau nu.

Apreciem că, dimpotrivă, sancțiunea ar trebui să fie mai severă în ceea ce privește primarii, întrucât ei conduc aparatul propriu al unității administrativ-teritoriale și o reprezintă în relațiile cu terții și, în orice caz, o asemenea distincție și un asemenea tratament juridic diferit nu se justifică.

4. Problema constituționalității acestui text trebuie privită cu și mai multă exigență în condițiile în care pierderea calității de membru al unui partid poate fi expresia unor premise subiective și a unor interese înguste de partid.

De altfel, însuși Președintele României, prin cererea de reexaminare asupra legii pentru modificarea Legii nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali, înainte de promulgarea acesteia, a solicitat Parlamentului reexaminarea textului de la lit. h¹), în sensul de a distinge dacă pierderea calității de membru al partidului sau al organizației minorităților naționale este sau nu imputabilă pentru că altfel „textul lasă a se înțelege că în toate cazurile, cu sau fără vină, imputabile sau neimputabile, pierderea calității de membru al partidului... duce automat și la încetarea calității de consilier”. Prin urmare, s-a apreciat că textul trebuie să precizeze clar termenul **pierderii calității de membru al partidului sau organizației minorităților naționale**, cu sau fără vină și deci imputabilă sau neimputabilă persoanei în cauză similar modificărilor făcute de lege la art. 15 alin. (2) lit. g¹) unde se prevede clar că este vorba de „pierderea prin demisie a calității de membru al partidului politic...”.

Parlamentul însă, după reexaminare, a menținut aceeași formă legislativă a textului, astfel încât pierderea calității de membru al partidului politic sau al organizațiilor minorităților naționale conduce automat la încetarea calității de consilier local, înainte de expirarea duratei normale a mandatului.

Dreptul consilierului local de a ataca hotărârea consiliului local, prevăzut ca atare de dispozițiile art. 9 alin. (4) din lege, este, în cazul prevăzut de art. 9 alin. (2) lit. h¹), unul declarativ, lipsit de substanță, întrucât instanța nu poate verifica decât îndeplinirea cerinței legale, și anume pierderea calității de membru al respectivului partid, nu și motivele acestei pierderi, fiind ținută de dispozițiilor art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003 potrivit cărora „dobândirea sau pierderea calității de membru al unui partid politic este supusă numai jurisdicției interne a partidului respectiv, potrivit statutului partidului.”

Întâi, așadar, cum, privită singular, dispoziția prevăzută de art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 poate avea o anumită raționalitate, creând astfel o anumită aparență de constituționalitate, însă aplicată în coroborare cu prevederile art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, de care nu poate fi disociată, încalcă în mod flagrant dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Legea fundamentală.

Judecător,
prof. univ. dr. Tudorel Toader

⁴) A se vedea I. Vida, *Jurisdicția Curții Constituționale în materia nașterii și încetării mandatului aleșilor locali*, „Liber Amicorum” Nicolae Popa, Editura Hamangiu, București, 2009.

⁵) A se vedea în acest sens Decizia nr. 1.167 din 11 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 3 ianuarie 2008.

⁶) Art. 2 din Legea partidelor politice nr. 14/2003.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.515

din 15 noiembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218 alin. (2)
din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală

Acsinte Gaspar	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Carmen-Cătălina Gliga.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Gradimir Peiovici în Dosarul nr. 3.046/30/2010 al Tribunalului Timiș — Secția comercială și de contencios administrativ. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 182D/2011.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Președintele dispune a se face apelul și în Dosarul nr. 270D/2011, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași dispoziții de lege, excepție ridicată de Banca de Export-Import a României EximBank — S.A. în Dosarul nr. 3.025/2/2009 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal răspunde doamna Mirela Iaurum, consilierul juridic al autorului excepției, lipsă fiind celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 182D/2011 și nr. 270D/2011, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

Consilierul juridic al Băncii de Export-Import a României EximBank — S.A. este de acord cu conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public consideră că sunt îndeplinite condițiile legale pentru conexare.

Curtea, în temeiul prevederilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, dispune conexarea Dosarului nr. 270D/2011 la Dosarul nr. 182D/2011, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul consilierului juridic al Băncii de Export-Import a României EximBank — S.A., care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate. Textul criticat îngrădește liberul acces la justiție. De asemenea, sunt încălcate și prevederile art. 15 din Legea contenciosului administrativ, în temeiul acestui din urmă articol trebuind arătate actele care au pricinuit o vătămare. Dacă autoritatea fiscală nu soluționează contestația formulată împotriva deciziei de impunere, persoana interesată nu se poate adresa instanței de contencios administrativ, fiindu-i îngrădit liberul acces la justiție.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens face referire la jurisprudența Curții Constituționale în materie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:
Prin Încheierea din 7 ianuarie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 3.046/30/2010, **Tribunalul Timiș — Secția comercială și**

de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Gradimir Peiovici într-o cauză de contencios administrativ având ca obiect anularea unui act administrativ.

Prin Încheierea din 10 februarie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 3.025/2/2009, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală**, excepție ridicată de Banca de Export-Import a României EximBank — S.A. într-un recurs declarat într-o cauză de contencios administrativ având ca obiect anularea unui act administrativ.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că dispozițiile de lege criticate deschid calea acțiunii în contencios administrativ doar împotriva deciziei pronunțate de organul fiscal în soluționarea contestației, nu și împotriva deciziei de impunere spre a cărei anulare se tinde, ceea ce contravine prevederilor art. 21 din Legea fundamentală. Totodată, textul de lege criticat contravine și prevederilor art. 15 și art. 126 alin. (6) din Legea fundamentală.

Tribunalul Timiș — Secția comercială și de contencios administrativ arată că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal, ca urmare a solicitărilor efectuate de instanța de contencios constituțional, a transmis punctul său de vedere în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă dispozițiile art. 218 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, cu următorul conținut: „*Deciziile emise în soluționarea contestațiilor pot fi atacate de către contestatar sau de către persoanele introduse în procedura de soluționare a contestației potrivit art. 212, la instanța judecătorească de contencios administrativ competentă, în condițiile legii.*”

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții, autoarea excepției invocă prevederile constituționale ale art. 21 — Accesul liber la justiție.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin Decizia nr. 617 din 6 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 390 din 14 iunie 2010, a stabilit că prin procedurile de recurs administrativ reglementate de textul de lege criticat se lasă posibilitatea organelor care au emis actele administrative atacate sau organelor superioare acestora de a reveni asupra măsurilor luate sau de a le redimensiona în limitele prevăzute de lege. Cu același prilej, Curtea a mai reținut că actele de soluționare de către organele administrative a contestațiilor, respectiv a reclamațiilor formulate potrivit dispozițiilor din Codul de procedură fiscală, nu sunt, așadar, acte de jurisdicție, ci acte administrative supuse cenzurii instanței de judecată. Așa fiind, Curtea a reținut că textul legal criticat nu încalcă art. 21 din Constituție.

Totodată, prin Decizia nr. 95 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 320 din 10 mai 2011, Curtea a reținut că trebuie distins între mai multe ipoteze, după cum urmează:

1. Organul fiscal competent nu a soluționat contestația deoarece a suspendat, prin decizie motivată, soluționarea cauzei atunci când organul care a efectuat activitatea de control a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă sau când soluționarea cauzei depinde, în tot ori în parte, de existența sau inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți.

2. Organul fiscal competent nu a soluționat contestația în termenul de 45 de zile prevăzut de art. 70 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, fără a exista vreun motiv de suspendare.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Gradimir Peiovici în Dosarul nr. 3.046/30/2010 al Tribunalului Timiș — Secția comercială și de contencios administrativ și de Banca de Export-Import a României EximBank — S.A. în Dosarul nr. 3.025/2/2009 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 15 noiembrie 2011.

PREȘEDINTE,
ACSINTE GASPAR

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.537

din 6 decembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală și art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor

Augustin Zegrean — președinte
Aspazia Cojocaru — judecător
Acsinte Gaspar — judecător
Petre Lăzăroiu — judecător
Mircea Ștefan Minea — judecător
Ion Predescu — judecător

Puskás Valentin Zoltán — judecător
Tudorel Toader — judecător
Daniela Ramona Marițiu — magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Antonia Constantin.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală și art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, excepție ridicată de Societatea Comercială „Ewb & Transport” — S.R.L. din Oradea în Dosarul nr. 1.866/309/2008 al Tribunalului Sălaj — Secția civilă. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 4.172D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală ca neîntemeiată. Arată că dispozițiile criticate respectă cerințele referitoare la precizie și claritate, astfel, criticile formulate sunt nefondate. Totodată, dispozițiile criticate oferă suficiente garanții pentru respectarea inviolabilității domiciliului și a dreptului de proprietate. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor pune concluzii de respingere a acesteia ca inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 21 septembrie 2010, pronunțată în Dosarul nr. 1.866/309/2008, **Tribunalul Sălaj — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală și art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Ewb & Transport” — S.R.L. din Oradea.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține că dispozițiile art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, „prin formularea ambiguă și interpretabilă conferă drepturi de control asupra tuturor actelor unei societăți comerciale, fără să specifice că fiecare organ de control are dreptul de a verifica numai actele care cad în competența sa. De asemenea, în ciuda faptului că există text de lege care permite ca actele solicitate la control să fie prezentate și ulterior, autoritățile nu respectă acest drept al contribuabilului”. Totodată, se îngrădește liberul acces la justiție, precum și limitele în care justițiabilii pot solicita instanțelor de judecată anularea unor acte. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, arată că deși textul de lege criticat impune obligația organului constator de a înainta instanței de judecată plângerea împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, totuși agentul constator poate să nu înainteze plângerea, ceea ce contravine prevederilor art. 21 din Legea fundamentală.

Tribunalul Sălaj — Secția civilă arată că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă dispozițiile art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, și dispozițiile art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, cu următorul conținut:

— Art. 56 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală: „(1) În vederea stabilirii stării de fapt fiscale, contribuabilul are obligația să pună la dispoziție organului fiscal registre, evidențe, documente de afaceri și orice alte înscrisuri. În același scop, organul fiscal are dreptul să solicite înscrisuri și altor persoane cu care contribuabilul are sau a avut raporturi economice sau juridice.

(2) Organul fiscal poate solicita punerea la dispoziție a înscrisurilor la sediul său ori la domiciliul fiscal al persoanei obligate să le prezinte.

(3) Organul fiscal are dreptul să rețină, în scopul protejării împotriva înstrăinării sau distrugerii, documente, acte, înscrisuri, registre și documente financiar-contabile sau orice element material care face dovada stabilirii, înregistrării și achitării obligațiilor fiscale de către contribuabili, pe o perioadă de maximum 30 de zile. În cazuri excepționale, cu aprobarea conducătorului organului fiscal, perioada de reținere poate fi prelungită cu maximum 90 de zile.”;

— Art. 57 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală: „(1) În condițiile legii, organul fiscal poate efectua o cercetare la fața locului, întocmind în acest sens proces-verbal.

(2) Contribuabilii au obligația să permită funcționarilor împuterniciți de organul fiscal pentru a efectua o cercetare la fața locului, precum și experților folosiți pentru această acțiune intrarea acestora pe terenuri, în încăperi și în orice alte incinte, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a face constatări în interes fiscal.

(3) Deținătorii terenurilor ori incintelor respective vor fi înștiințați în timp util despre cercetare, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 97 alin. (1) lit. b). Persoanele fizice vor fi informate asupra dreptului de a refuza intrarea în domiciliu sau reședință.

(4) În caz de refuz, intrarea în domiciliul sau în reședința persoanei fizice se face cu autorizarea instanței judecătorești competente, dispozițiile privind ordonanța președințială din Codul de procedură civilă fiind aplicabile.

(5) La cererea organului fiscal, organele de poliție, jandarmerie ori alți agenți ai forței publice sunt obligați să îi acorde sprijinul pentru aplicarea prevederilor prezentului articol.”;

— Art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor: „(1) Plângerea însoțită de copia de pe procesul-verbal de constatare a contravenției se depune la organul din care face parte agentul constator, acesta fiind obligat să o primească și să înmâneze depunătorului o dovadă în acest sens.”

În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții, autoarea excepției invocă prevederile constituționale ale art. 21 referitoare la accesul liber la justiție, art. 24 referitoare la dreptul la apărare, art. 44 referitoare la dreptul de proprietate privată, art. 136 alin. (5) referitoare la proprietate. De asemenea, sunt invocate și prevederile art. 6 paragrafele 1 și 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 și art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, Curtea constată că, potrivit art. 49 din Codul de procedură fiscală, pentru determinarea stării de fapt fiscale, organul fiscal, în condițiile legii, administrează mijloace de probă, putând proceda la solicitarea informațiilor, de orice fel, din partea contribuabililor și a altor persoane; solicitarea de expertize; folosirea înscrisurilor; efectuarea de cercetări la fața locului.

Enumerarea prevăzută de textul menționat nu reprezintă o ordine obligatorie pe care organul fiscal competent trebuie să o respecte, ci, în funcție de aspectele fiscale ce trebuie a fi lămurite, va selecta unul sau mai multe dintre mijloacele de probă prevăzute de dispozițiile Codului de procedură fiscală.

În ceea ce privește încălcarea prevederilor constituționale ale art. 21 și art. 24, deoarece contribuabilul se află în imposibilitatea atacării procesului-verbal întocmit ca urmare a cercetării la fața locului, Curtea constată că această critică nu poate fi reținută. Procesul-verbal, întocmit în baza art. 57 din Codul de procedură fiscală, are ca scop realizarea de constatări în interes fiscal sau probarea unei situații fiscale de fapt prin verificarea unor terenuri, încăperi sau a altor incinte, fără a sta la baza întocmirii unei decizii de impunere. Procesul-verbal astfel întocmit nu poate fi calificat ca fiind un act administrativ fiscal potrivit art. 41 din Codul de procedură fiscală, deoarece nu se referă la stabilirea, modificarea sau stingerea unor drepturi și obligații fiscale nefiind susceptibil de a fi contestat.

În continuare, Curtea constată că cercetarea la fața locului poate fi dispusă la solicitarea organului de soluționare a contestației, în cadrul procedurii recursului administrativ, pentru lămurirea aspectelor care fac obiectul contestației. Ulterior pronunțării deciziei date în soluționarea contestației de către organul fiscal, contestatorul nemulțumit poate ataca această decizie la instanța de contencios administrativ competentă. În soluționarea cererii, instanța de contencios administrativ este

competentă, potrivit art. 18 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, să se pronunțe și asupra legalității operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii actului supus judecării, adică și asupra aspectelor ce țin de procedura cercetării la fața locului.

În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, Curtea constată că, prin Decizia nr. 953 din 19 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2007, a admis excepția de neconstituționalitate și a statuat că dispozițiile art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor sunt neconstituționale. Cu acel prilej Curtea a statuat că prin dispozițiile art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 sunt încălcate prevederile art. 21 alin. (1)—(3) din Constituție privind accesul liber la justiție și, implicit, dreptul la un proces echitabil, precum și prevederile art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, instanța de contencios constituțional constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor este inadmisibilă și o va respinge ca atare.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a art. 56 și a art. 57 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Societatea Comercială „Ewb & Transport” — S.R.L. din Oradea în Dosarul nr. 1.866/309/2008 al Tribunalului Sălaj — Secția civilă.

Respinge ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, excepție ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 6 decembrie 2011.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.563

din 6 decembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, precum și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Simina Gagu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Antonia Constantin.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, precum și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, excepție ridicată de Dumitru-George Gavriloaie în Dosarul nr. 1.445/112/2011 al Tribunalului

Bistrița-Năsăud — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 936D/2011.

La apelul nominal răspunde personal autorul excepției, Dumitru-George Gavriiloaie. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul autorului excepției, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate. Totodată, acesta se referă asupra situației de fapt deduse judecării instanței judecătorești și depune Sentința civilă nr. 329 din 1 iunie 2011, pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 476/33/2011, precum și note scrise în care menționează deciziile Curții Constituționale nr. 466/2011, nr. 1.257/2010, nr. 894/2009, nr. 821/2008, nr. 820/2008, nr. 815/2008, nr. 818/2008 și nr. 819/2008.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă, deoarece din motivarea formulată de autorul excepției nu rezultă în ce constă pretinsa neconstituționalitate a prevederilor legale criticate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 23 iunie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 1.445/112/2011, **Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, precum și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.**

Excepția a fost ridicată de Dumitru-George Gavriiloaie într-o cauză având ca obiect pretenții.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile legale criticate contravin atât dispozițiilor din Constituție privind universalitatea, egalitatea în drepturi, accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, soluționat într-un termen rezonabil, categoriile de persoane care nu au drept de vot, dreptul la muncă și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, cât și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului privind interzicerea discriminării.

Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția civilă consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât prevederile legale criticate nu încalcă dispozițiile constituționale invocate, revenind instanței judecătorești sarcina de a verifica în concret întrunirea condițiilor angajării răspunderii civile delictuale și întinderea acesteia.

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, precum și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța

Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2007.

Referitor la prevederile art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, Curtea constată că, la data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, respectiv 1 octombrie 2011, acestea au fost abrogate prin art. 230 lit. a) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011. Curtea observă că soluția legislativă cuprinsă de art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864 a fost preluată parțial de prevederile art. 1357 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011.

Cu toate acestea, prevederile art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864 continuă să își producă efectele juridice în cauza dedusă judecării instanței de fond, astfel încât, în lumina jurisprudenței sale, reprezentată prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a examina excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864 și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Textele legale criticate din Codul civil din 1864 au următorul cuprins:

— Art. 998: „Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s-a ocazionat, a-l repara.”;

— Art. 999: „Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa.”

Prevederile art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 au următorul cuprins: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:

a) dreptul la un tratament egal în fața instanțelor judecătorești și a oricărui alt organ jurisdicțional;

[...]

e) drepturile economice, sociale și culturale, în special:

(i) dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, la protecția împotriva șomajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare.”

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 15 privind universalitatea, art. 16 alin. (1), (2) și (3) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1), (2) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, soluționat într-un termen rezonabil, art. 36 alin. (2) privind categoriile de persoane care nu au drept de vot, art. 41 alin. (1) privind dreptul la muncă și art. 52 privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, precum și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea discriminării.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autorul acesteia își rezumă critica la simpla enumerare a anumitor dispoziții din Constituția României și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fără a explica în concret în ce constă relația de contrariedade dintre prevederile legale criticate și normele fundamentale invocate. Totodată, Curtea constată că redarea unor aspecte din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind interzicerea discriminării nu echivalează cu motivarea eventualei contrarietăți dintre normele legale supuse controlului de constituționalitate și dispozițiile sau principiile fundamentale.

Or, dispozițiile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, stabilesc că „Sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate”.

Pe de altă parte, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că excepția de neconstituționalitate trebuie să îndeplinească anumite exigențe de ordin structural, respectiv autorul acesteia trebuie să indice textul legal criticat, prevederile constituționale considerate a fi încălcate și motivarea în concret a pretensei contrarietăți a textului dedus controlului de constituționalitate (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 1.159 din 15 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 808 din 16 noiembrie 2011).

De asemenea, în mod constant, jurisprudența instanței de contencios constituțional a stabilit că sesizările de

neconstituționalitate adresate Curții fără a fi motivate trebuie respinse ca inadmisibile, Curtea neputându-se substitui subiectelor îndreptățite să o sesizeze, întrucât ar exercita un control din oficiu, ceea ce este contrar sistemului nostru constituțional. În acest sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat, spre exemplu, prin Decizia nr. 627 din 29 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 23 iulie 2008, și Decizia nr. 785 din 16 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 9 septembrie 2011.

În aceste condiții, întrucât în cauza de față nu este îndeplinită condiția motivării, Curtea va respinge excepția de neconstituționalitate ca inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 998 și art. 999 din Codul civil din 1864, precum și ale art. 1 alin. (2) lit. a) și lit. e) pct. (i) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, excepție ridicată de Dumitru-George Gavrioloaie în Dosarul nr. 1.445/112/2011 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 6 decembrie 2011.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Simina Gagu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.587

din 13 decembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Oprescu, Aurelia Vasilescu și Constantin Vasilescu în dosarele nr. 49.113/3/2010, nr. 47.822/3/2010 și nr. 47.823/3/2010 ale Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 1.063D/2011, 1.064D/2011, 1.084D/2011, 1.151D/2011 și 1.227D/2011—1.233D/2011, care au ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, ridicată, din oficiu, de Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă și pentru conflicte de muncă și asigurări sociale în dosarele nr. 12.919/63/2010, nr. 13.277/63/2010, nr. 11.736/63/2010, nr. 17.019/63/2010, nr. 11.945/63/2010, nr. 12.669/63/2010, nr. 14.273/63/2010, nr. 3.433/104/2010, nr. 14.063/63/2010, nr. 12.305/63/2010 și nr. 14.757/63/2010.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Magistratul-asistent referă asupra cererii depuse la Dosarul nr. 1.230D/2011 de partea Marian Preda prin care solicită acordarea unui termen, în vederea angajării unui apărător.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea cererii, având în vedere data la care a fost sesizată Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate.

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Carmen-Cătălina Gliga.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, excepție ridicată de Ștefan Niculae în Dosarul nr. 49.118/3/2010 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 672D/2011.

La apelul nominal se prezintă personal autorul excepției. Lipsesc partea Casa de Pensii a Municipiului București, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 673D/2011, nr. 758D/2011 și nr. 772D/2011, care au ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, ridicată de Nelli

Curtea respinge cererea de acordare a unui nou termen ca neîntemeiată, apreciind că, între data de 16 septembrie 2011, când a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate, și data prezentei ședințe de judecată, partea a dispus de un timp suficient pentru angajarea unui apărător.

Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 672D/2011, nr. 673D/2011, nr. 758D/2011, nr. 772D/2011, nr. 1.063D/2011, nr. 1.064D/2011, nr. 1.084D/2011, nr. 1.151D/2011, nr. 1.227D/2011—1.233D/2011, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

Partea prezentă este de acord cu conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public nu se opune conexării dosarelor.

Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 673D/2011, nr. 758D/2011, nr. 772D/2011, nr. 1.063D/2011, nr. 1.064D/2011, nr. 1.084D/2011, nr. 1.151D/2011 și nr. 1.227D/2011—1.233D/2011 la Dosarul nr. 672D/2011, care este primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul părții prezente, care solicită admiterea excepției așa cum a fost formulată.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin Încheierea din 16 mai 2011, pronunțată în Dosarul nr. 49.113/3/2010, și Încheierea din 20 mai 2011, pronunțată în Dosarul nr. 49.118/3/2010, Încheierea din 30 mai 2011, pronunțată în Dosarul nr. 47.822/3/2010, și Încheierea din 23 mai 2011, pronunțată în Dosarul nr. 47.823/3/2010, **Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor.**

Excepția a fost ridicată de Ștefan Niculae, Nelli Oprescu, Aurelia Vasilescu și Constantin Vasilescu cu prilejul soluționării contestațiilor formulate împotriva deciziilor de pensionare.

Prin încheierile din 5 septembrie 2011, pronunțate în dosarele nr. 13.277/63/2010 și nr. 12.669/63/2010, încheierile din 12 septembrie 2011, pronunțate în dosarele nr. 11.736/63/2010, nr. 17.019/63/2010, nr. 14.273/63/2010 și nr. 11.945/63/2010, încheierile din 16 septembrie 2011, pronunțate în dosarele nr. 12.919/63/2010, nr. 14.063/63/2010, nr. 12.305/63/2010 și nr. 3.433/104/2010, și Încheierea din 30 septembrie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 14.757/63/2010, **Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă și pentru conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor.**

Excepția a fost ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu prilejul soluționării unor contestații privind decizii de pensionare.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia arată, în esență, că legea criticată aduce atingere modalității în care legea anterioară a constituit dreptul la pensie, cu consecințe drastice asupra cuantumului pensiei. Așa fiind, este încălcat principiul neretroactivității legii civile. De asemenea, arată că decizia de pensionare reprezintă un titlu de creanță asupra statului, precum și faptul că partea necontributivă a pensiei de serviciu constituie o compensație acordată pentru a contrabalansa interdicțiile și îngrădirile unor categorii socioprofesionale cu un statut special. Prin urmare, având în vedere rațiunile ce au stat la baza recunoașterii acestei compensații, statul nu are posibilitatea de a interveni ulterior pe cale legislativă pentru anihilarea unei pensii speciale aflate în plată, întrucât, la momentul acordării acesteia, nu a fost

condiționată de existența resurselor financiare ale statului. În același context, amintește că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pensia reprezintă un „*bun*”, intrând astfel în sfera de protecție a art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, afectarea cuantumului pensiei prin recalculare dobândește semnificația unei încălcări a dreptului de proprietate privată. În sfârșit, susține că Legea nr. 119/2010 creează o discriminare între categoriile socioprofesionale prevăzute de art. 1. În acest sens, arată că persoanele prevăzute la art. 1 lit. a) și b) din lege se bucură de un mod de recalculare a pensiei mai avantajos în raport cu celelalte categorii de persoane prevăzute de art. 1, prin aceea că punctajul mediu anual realizat se determină prin împărțirea numărului de puncte rezultat din însumarea punctajelor anuale ale persoanelor la 20 de ani reprezentând stagiul complet de cotizare, iar pentru perioadele care constituie stagiul de cotizare și pentru care nu pot fi dovedite venituri de natură salarială, la determinarea punctajului mediu anual se utilizează salariul mediu brut pe economie din perioadele respective. Din contră, pentru celelalte categorii socioprofesionale, stagiul complet de cotizare este calculat în funcție de data nașterii, așa cum se prevede în anexa nr. 3 din Legea nr. 19/2000, iar pentru perioadele care constituie stagiul de cotizare și nu pot fi dovedite se utilizează salariul minim pe țară, așa cum prevede art. 161 alin. (2) din Legea nr. 19/2000.

Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale consideră că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată, dreptul la pensie specială nefiind un drept constituțional.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului, invocând jurisprudența în materie a Curții Constituționale prin Decizia nr. 873/2010, arată că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele de vedere solicitate asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 30 iunie 2010.

Autorii excepției consideră că textele de lege criticate contravin următoarelor dispoziții din Constituție: art. 15 alin. (2) referitor la neretroactivitatea legii civile, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 44 privind proprietatea privată și art. 47 alin. (2) privind dreptul la pensie. De asemenea, invocă dispozițiile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 12 octombrie 2004, pronunțată în Cauza *Kjartan Ásmundsson contra Islandei*, Hotărârea din 5 martie 2009, pronunțată în Cauza *Sandra Janković contra Croației*, Hotărârea din 28 aprilie 2009, pronunțată în Cauza *Rasmussen contra Poloniei*, Hotărârea din 15 iunie 1999, pronunțată în Cauza *Domalewski contra Poloniei*, Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Abdulaziz, Cabales și Balkandali contra Regatului Unit* și Hotărârea din 26 noiembrie 2002, pronunțată în Cauza *Buchen contra Cehiei*.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că a mai analizat conformitatea actului normativ criticat în raport cu aceleași texte din Constituție și critici asemănătoare celor formulate în prezenta cauză. Astfel, prin deciziile nr. 871 și nr. 873 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, Curtea a reținut, în esență, că „pensiile de serviciu sunt compuse din două elemente, indiferent de modul de calcul specific stabilit de prevederile legilor speciale, și anume: pensia contributivă și un supliment din partea statului care, prin adunarea cu pensia contributivă, să reflecte cuantumul pensiei de serviciu stabilit în legea specială”. Acordarea acestor supliment, neavând ca temei contribuția la sistemul de asigurări sociale, „ține de politica statului în domeniul asigurărilor sociale și nu se subsumează dreptului constituțional la pensie, ca element constitutiv al acestuia”. Prin urmare, dobândirea dreptului la pensie specială „nu poate fi considerată ca instituind o obligație *ad aeternum* a statului de a acorda acest drept, singurul drept câștigat reprezentând doar prestațiile deja realizate până la intrarea în vigoare a noii reglementări și asupra cărora legiuitorul nu ar putea interveni decât prin încălcarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție. [...] Conformându-se dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, textele de lege criticate afectează pensiile speciale doar pe viitor, și numai în ceea ce privește cuantumul acestora. Celelalte condiții privind acordarea acestora, respectiv stagiul efectiv de activitate în acea profesie și vârsta eligibilă nu sunt afectate de noile reglementări. De asemenea, Legea privind instituirea unor măsuri în domeniul pensiilor nu se răstrânge asupra prestațiilor deja obținute anterior intrării sale în vigoare, care constituie *facta praeterita*.”

Cu același prilej, Curtea a statuat că „partea necontributivă a pensiei de serviciu, chiar dacă poate fi încadrată, potrivit interpretării pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a dat-o art. 1 din primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în noțiunea de «*bun*», ea reprezintă totuși, din această perspectivă, un drept câștigat numai cu privire la prestațiile de asigurări sociale realizate până la data intrării în vigoare a noii legi, iar suprimarea acestora pentru viitor nu are semnificația expropriării”.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, soluția și considerentele deciziilor amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

În ceea ce privește critica referitoare la existența unui tratament juridic diferențiat între diversele categorii socioprofesionale, de natură să creeze o situație privilegiată militarilor, precum și polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, Curtea reține că art. 5 alin. (2) din Legea nr. 119/2010 prevede că „*Pentru pensiile prevăzute la art. 1 lit. a) sau b), punctajul mediu anual realizat se determină prin împărțirea numărului de puncte rezultat din însumarea punctajelor anuale ale persoanelor la 20 de ani reprezentând stagiul complet de cotizare*”. Alin. (4) al aceluiași articol prevede că „*În cazul pensiilor prevăzute la alin. (1), pentru perioadele care constituie stagiul de cotizare și pentru care nu pot fi dovedite venituri de natură salarială, la determinarea punctajului mediu anual se utilizează salariul mediu brut pe economie din perioadele respective*”.

Din contră, pentru celelalte categorii socioprofesionale prevăzute de art. 1 din Legea nr. 119/2010, art. 3 alin. (1) din același act normativ prevede că „*Pensiile prevăzute la art. 1, stabilite potrivit prevederilor legilor cu caracter special, convenite sau aflate în plată, se recalculează prin determinarea punctajului mediu anual și a cuantumului fiecărei pensii, utilizând algoritmul de calcul prevăzut de Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare*”.

Art. 77 alin. (1) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000, stabilea în acest sens că „*Punctajul mediu anual realizat de asigurat în perioada de cotizare se determină prin împărțirea numărului de*

puncte rezultat din însumarea punctajelor anuale realizate de asigurat în perioada de cotizare la numărul de ani corespunzător stagiului complet de cotizare, prevăzut în anexa nr. 3”.

Anexa nr. 3 la Legea nr. 19/2010 prevedea, ca regulă generală, un stagiul complet de cotizare de 25 de ani pentru femei, respectiv 30 de ani pentru bărbați, stagiul crescând până la 30 de ani, respectiv 35 de ani pentru bărbați până în anul 2015.

De asemenea, art. 161 alin. (2) din Legea nr. 19/2000 stabilea că „*În condițiile în care, pentru o anumită perioadă care constituie stagiul de cotizare, în carnetul de muncă nu sunt înregistrate drepturile salariale, asiguratul poate prezenta acte doveditoare ale acestora. În caz contrar, la determinarea punctajului mediu anual se utilizează salariul minim pe țară, în vigoare în perioada respectivă*”.

Curtea constată că Legea nr. 19/2000 a fost abrogată prin Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010. Având în vedere însă incidența în cauză a dispozițiilor Legii nr. 19/2000, aflate în strânsă legătură cu obiectul controlului de constituționalitate, Curtea, potrivit celor statuate prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, urmează a se raporta și la aceste dispoziții de lege în contextul analizei art. 1—4 și art. 7 din Legea nr. 119/2010.

Din examinarea textelor de lege aplicabile în vederea recalculării pensiilor militare de stat, a pensiilor de stat ale polițiștilor și ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, pe de o parte, și a textelor aplicabile recalculării celorlalte categorii de pensii menționate de art. 1 din Legea nr. 119/2010, de cealaltă parte, reiese voința legiuitorului de a crea un regim juridic distinct între categoriile de pensii comparate, regim ce tinde să creeze condiții mai favorabile privind recalcularea pensiilor prevăzute la art. 1 lit. a) și b) din legea amintită.

Așa fiind, urmează ca instanța de contencios constituțional să analizeze dacă o astfel de diferență de tratament juridic are semnificația încălcării principiului constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor.

În vederea acestui demers, Curtea amintește că, potrivit celor statuate în mod constant în jurisprudența sa în materie, art. 16 alin. (1) din Constituție impune legiuitorului instituirea unui tratament juridic identic pentru situații obiectiv identice. Împrejurări diferite, care plasează diferitele categorii de persoane în situații obiectiv diferite, justifică însă, iar uneori chiar impun instituirea unui tratament juridic diferit, fără ca prin aceasta să se aducă vreo atingere principiului egalității în drepturi.

În situația actului normativ analizat, obiectivul este acela de a transforma anumite tipuri speciale, preferențiale de pensii, în al căror cuantum se regăsea o semnificativă componentă necontributivă, în pensii în înțelesul Legii nr. 19/2000, întemeiate pe principiul contributivității.

Din aceasta perspectivă, Legea nr. 119/2010 nu face nicio deosebire între diferitele categorii de pensii supuse acestui proces, componenta necontributivă a pensiei speciale fiind deopotrivă eliminată pentru toate categoriile de pensii menționate în art. 1.

Ceea ce diferă sunt condițiile de recalculare a pensiilor în sistemul public de pensii, respectiv stagiile de cotizare în funcție de care se calculează punctajul mediu anual și cuantumul veniturilor care se iau în calcul la stabilirea pensiilor, dar care nu pot fi dovedite.

Curtea observă că în sistemul public de pensii există mai multe categorii socioprofesionale care se bucură de un regim juridic mai favorabil în ceea ce privește calculul pensiilor, fără ca aceasta să aibă semnificația unei discriminări. În acest sens pot fi amintite persoanele care au desfășurat activitatea în condiții deosebite ori speciale de muncă și care beneficiază de vârste de pensionare și stagii de cotizare mai reduse. Factorul determinant în instituirea tratamentului juridic diferențiat îl constituie condițiile specifice în care aceste categorii socioprofesionale au desfășurat activitatea.

În ceea ce privește persoanele care se încadrează în ipoteza dispozițiilor art. 1 lit. a) și b) din Legea nr. 119/2010, o relevanță deosebită o au considerentele Deciziei nr. 1.237 din 6 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 24 noiembrie 2010, în care Curtea, analizând din perspectiva criticii raportate la art. 16 alin. (1) din Constituție prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice, arăta că dispozițiile mai favorabile aplicabile cadrelor militare în activitate, soldaților și gradaților voluntari, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale, sub aspectul acordării dreptului la pensie, sunt justificate de „natura activității desfășurate, care creează condițiile unei uzuri corporale accentuate prin expunere la pericole de vătămare corporală și chiar de amenințare a vieții”.

Curtea apreciază că aceleași rațiuni impun și în prezenta cauză respingerea ca neîntemeiată a criticilor raportate la principiul constituțional al egalității în drepturi, categoriile socioprofesionale comparate aflându-se în situații obiectiv diferite, care justifică instituirea unui tratament juridic diferențiat.

Referitor la susținerea potrivit căreia dispozițiile Legii nr. 119/2010 nu permit ca, în urma recalculării, titularul pensiei să poată opta pentru cuantumului mai avantajos, Curtea reține că un asemenea drept a fost prevăzut de Legea nr. 19/2000 numai pentru pensiile din sistemul public de pensii, respectiv cele întemeiate pe sistemul contributiv, întrucât numai în acest caz cuantumului pensiei poate fi considerat ca fiind un drept câștigat. Au o deosebită relevanță în acest context cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 872 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, în care s-au statuat următoarele: „cuantumului pensiei, stabilit potrivit principiului contributivității, se constituie

într-un drept câștigat, astfel încât diminuarea acesteia nu poate fi acceptată nici măcar cu caracter temporar. Prin sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana în cauză practic și-a câștigat dreptul de a primi o pensie în cuantumului rezultat prin aplicarea principiului contributivității; astfel, contributivitatea ca principiu este de esență dreptului la pensie, iar derogările, chiar și temporare, referitoare la obligația statului de a plăti cuantumului pensiei, rezultat în urma aplicării acestui principiu, afectează substanța dreptului la pensie.

Aceasta nu înseamnă că legea nu poate în viitor să reia sistemul de calcul al pensiilor, bazându-se, însă, tot pe principiul contributivității, pentru că, în caz contrar, s-ar ajunge la negarea evoluției în reglementarea juridică a acestui domeniu. De aceea, dacă prin reșezarea sistemului de calcul al pensiei în sensul arătat mai sus rezultă un cuantum mai mic al acesteia, statul este obligat să adopte reglementări similare art. 180 alin. (7) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 1 aprilie 2000, și anume să mențină în plată cuantumului pensiei stabilit potrivit reglementărilor anterior în vigoare dacă acesta este mai avantajos. Aceasta este o măsură de protecție a persoanelor care beneficiază de pensie în sensul art. 47 alin. (2) din Constituție, constituind, de asemenea, o speranță legitimă a asiguratului, întemeiată pe prevederile legale în vigoare cu privire la obținerea și încasarea unui anumit cuantum al pensiei.”

Din această perspectivă este evident că nu se poate vorbi despre o identitate de situații între prevederile Legii nr. 19/2000 și dispozițiile de lege criticate ale Legii nr. 119/2010, astfel că tratamentul juridic diferit nu poate dobândi semnificația unei încălcări a principiului egalității în drepturi a cetățenilor ori a principiului neretroactivității legii civile.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, excepție ridicată de Ștefan Niculae, Nelli Oprescu, Aurelia Vasilescu și Constantin Vasilescu în dosarele nr. 49.118/3/2010, nr. 49.113/3/2010, nr. 47.822/3/2010 și nr. 47.823/3/2010 ale Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și de Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă și pentru conflicte de muncă și asigurări sociale, din oficiu, în dosarele nr. 13.277/63/2010, nr. 12.669/63/2010, nr. 11.736/63/2010, nr. 17.019/63/2010, nr. 14.273/63/2010, nr. 11.945/63/2010, nr. 12.919/63/2010, nr. 14.063/63/2010, nr. 12.305/63/2010 și nr. 3.433/104/2010 și nr. 14.757/63/2010.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 13 decembrie 2011.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

